Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Erna Hollander
e.hollander@nijmegen.nl
T 024 – 329

Ons kenmerk
D221250759

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 20 december 2022
Onderwerp motie Hellingbahnhof (Westentree Station)

Geachte leden van de raad,

Op 9 maart 2022 is het bestemmingsplan voor de Westentree vastgesteld door de raad. Daarbij is de motie Hellingbahnhof aangenomen waarbij de raad het college verzoekt om onderzoek naar een hellingbaan. De aanleiding voor indiening is dat de Westentree voorzien wordt van trappen en één lift en dat de raad wil dat er voor Nijmegenaren meer mogelijkheden zijn om eenvoudig van de Westentree gebruik te maken. Dit geldt in het bijzonder voor mensen met een visuele of fysieke beperking. De raad roept het college daarmee op bij de inrichting van de openbare ruimte rond de Westentree de optie voor een hellingbaan te onderzoeken. In deze brief worden de resultaten van dat onderzoek belicht.

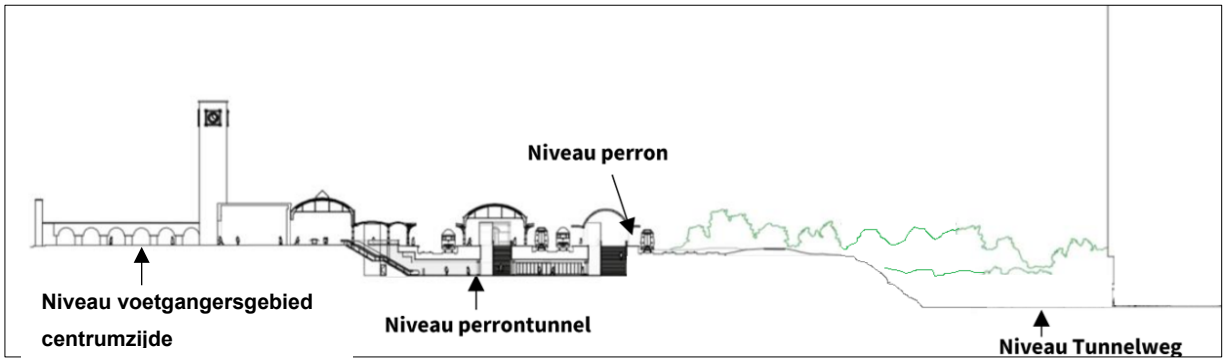
Overbrugging hoogteverschil

Het spoor en Station Nijmegen liggen op de stuwwal (oranje gebied) en de uitlopers daarvan die de spoelzandwaaier vormen (kringelgebied).
Nijmegen West ligt in het veel lager gelegen gebied (geel). Hierdoor is er sprake van grote hoogteverschillen tussen de centrumzijde en de westzijde van het Stationsgebied.

Concreet zijn aan de westzijde van het Station in de huidige situatie de volgende niveaus in hoogte te onderscheiden, zie doorsnede:

- Straatniveau Tunnelweg +12,5 m NAP
- Perrontunnel + 18,75 m NAP
- Perron + 24,5 m NAP

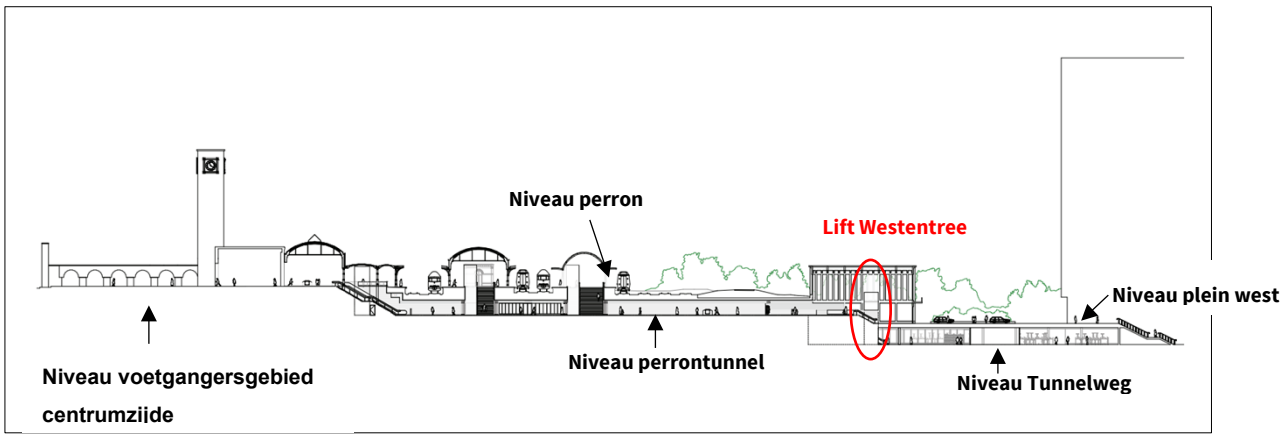

Huidige situatie

Voor de nieuwe situatie gelden beperkende randvoorwaarden en kaders zoals grondposities, ruimtebeslag, planologisch juridisch kader, financiering, beleidskaders, etc. Dit betekent bijvoorbeeld dat in het ontwerp voor de Westentree is uitgegaan van het bestaande niveau van het voetgangersgebied aan de centrumzijde. In het alternatieve schetsontwerp (5 maart 2022) van de fietsersbond en de oogvereniging is een verlaging van dit niveau met 5 meter voorgesteld wat ruimtelijk en technisch onmogelijk is. In dat schetsontwerp komt de verlaagde centrumzijde vervolgens met een hellingbaan via de perrontunnel uit in de Westentree, die ook lager ligt dan reëel mogelijk.

In het definitief ontwerp van ProRail voor de nieuwe Westentree worden de volgende hoogteverschillen overbrugd, die er in de realiteit zijn. Zie onderstaande doorsnede:

- hoogteverschil Tunnelweg – verhoogd plein = 4,5 m
- hoogteverschil Tunnelweg – perrontunnel = 6,25 m
- hoogteverschil plein – perron = 6,5 m
- hoogteverschil Tunnelweg – perron = 12 m

Nieuwe situatie

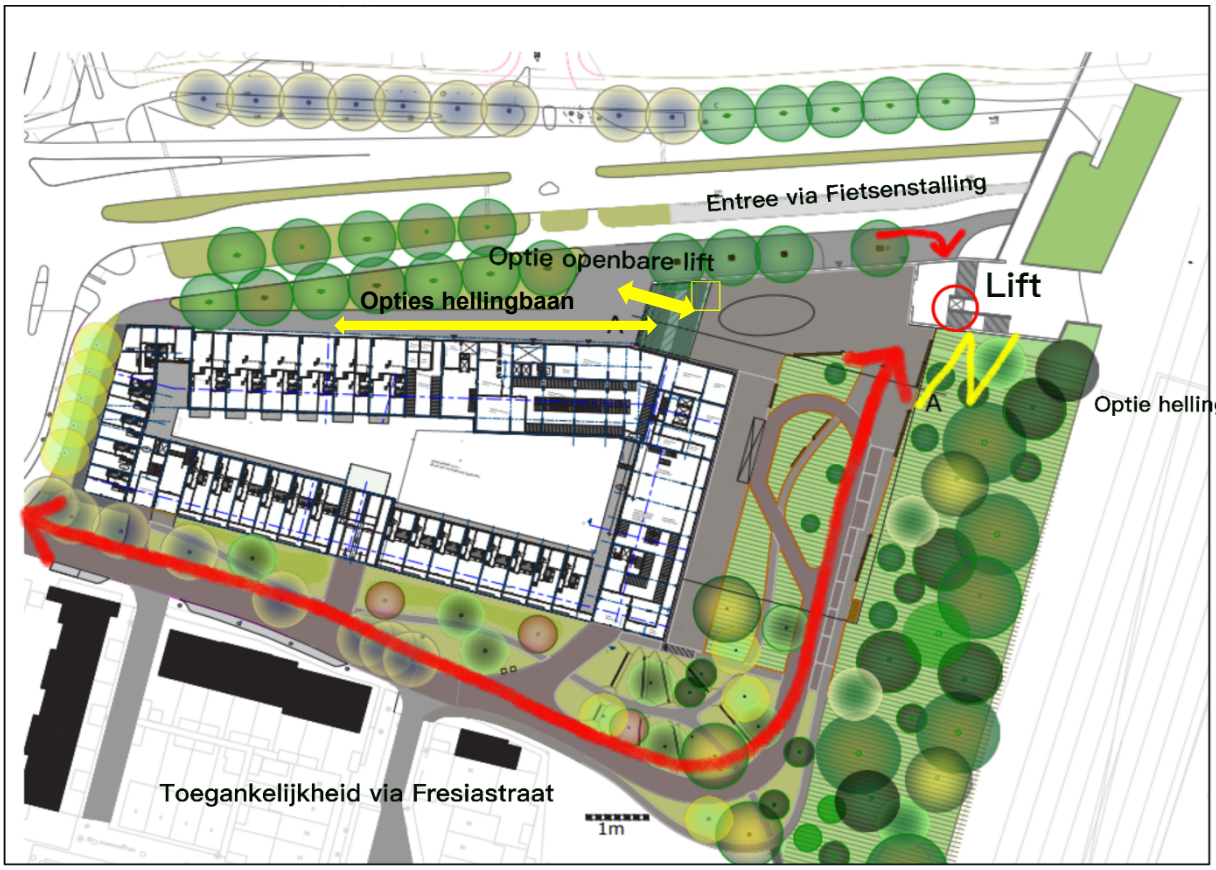
Ontwerpbenadering ProRail

Voor het ontwerp van stations hanteert ProRail landelijk vastgestelde voorschriften waar toegankelijkheid een belangrijk onderdeel in is. Die voorschriften zijn opgesteld in nauw overleg met landelijke vertegenwoordigers van belangenverenigingen voor mensen met een fysieke beperking Belangrijk om daarbij op te merken is dat een hellingbaan in het kader van toegankelijkheid als een mindere kwaliteit op een station wordt beschouwd dan een lift. Ook voor de nieuwe Westentree leiden de voorschriften tot een lift.

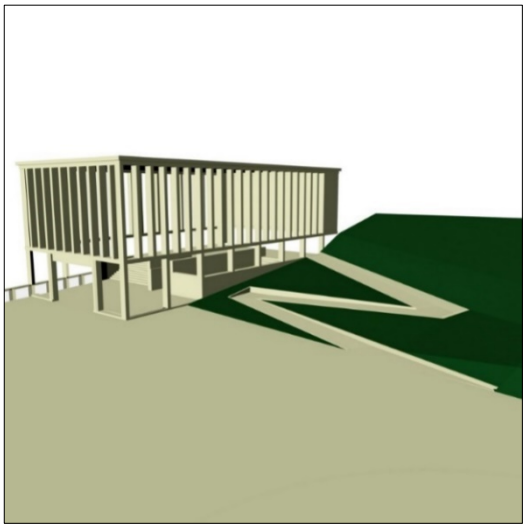
Inpassing van een hellingbaan betekent voor ProRail, dat deze zichtbaar moet zijn vanaf de trap en dat deze zich binnen 25 m vanaf de trap bevindt. Een hellingbaan of openbare lift die tot een extra ingang van de Westentree leidt is niet acceptabel voor ProRail, omdat hiermee de duidelijkheid van toegang tot het station en de veiligheid worden aangetast.

Ontwerpbenadering gemeente Nijmegen

Bij de ontwerpen voor de openbare ruimte hanteert de gemeente het Handboek Nijmegen Toegankelijk. Voor de Stationsomgeving wordt daarbij het hoge kwaliteitsniveau gehanteerd waarvoor extra normen gelden. In het schetsontwerp voor de openbare ruimte westzijde is al sprake van een hellingbaan die vanaf de Fresiastraat komt. In onderstaand schetsontwerp is in rood aangegeven hoe de toegankelijkheid naast de trap op dit moment al is voorzien. In geel aangegeven zijn onderzochte plekken voor extra hellingbanen en lift.

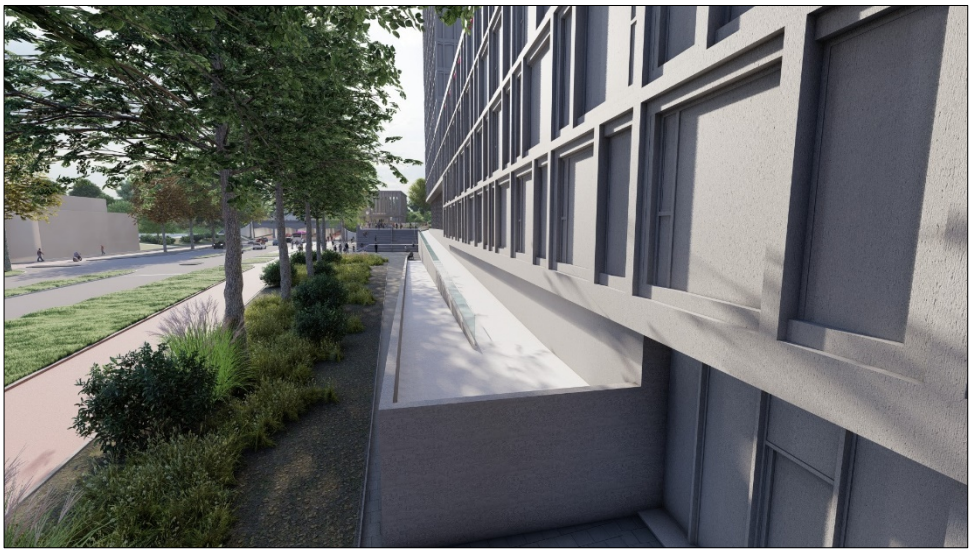
Schetsontwerp openbare ruimte september 2022

3D Hellingbaan van perrontunnel naar plein

3D Hellingbaan vanaf plein naar Tunnelweg in midden trap

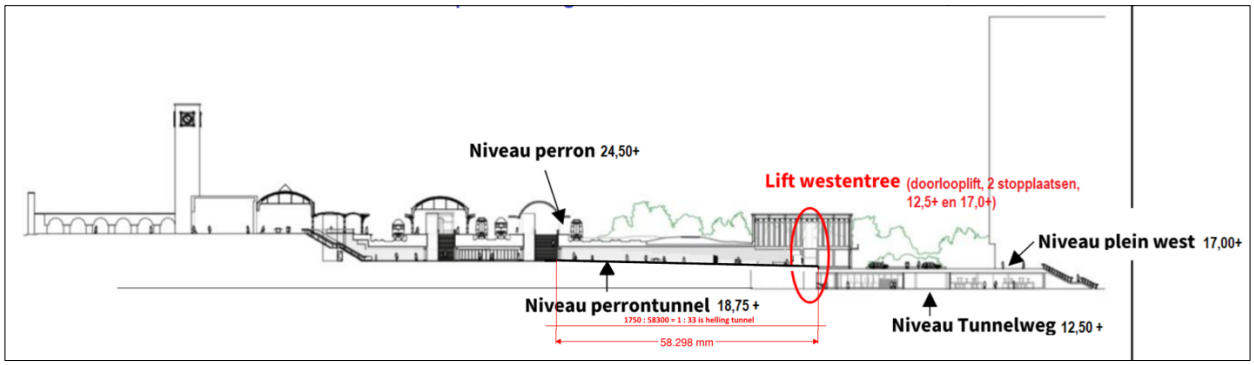
3D Hellingbaan vanaf plein naar Tunnelweg langs gevel nieuwbouw locatie UWV

Onderzochte locaties voor een extra hellingbaan zijn in een 3d-model gezet (conform eisen bouwbesluit). Die eisen gaan over afmetingen van een hellingbaan en de voorwaarden ten aanzien van veiligheid. Naast een extra hellingbaan is ook een extra lift onderzocht. Daarbij heeft de gemeente Nijmegen ook de expertise van adviesbureau PBT (bureau gespecialiseerd in toegankelijkheid) ingeschakeld. Hieruit komt het volgende naar voren:

- Een extra hellingbaan vanaf de perrontunnel naar het voorplein is niet acceptabel voor ProRail, omdat dit tot een extra ingang van de Westentree leidt met negatieve gevolgen voor een duidelijke en veilige toegang tot het station.
- Een extra hellingbaan van het voorplein naar de tunnelweg is niet mogelijk, omdat deze de openbare ruimte en de begane grond van de nieuwbouw blokkeert.
- Een extra lift in de openbare ruimte is onacceptabel voor de gemeente en ProRail, omdat deze niet inpasbaar is in het ontwerp van de Westentree. Daarnaast brengt een dergelijke lift extra investeringskosten en beheerlasten met zich mee, die niet voorzien

zijn. In overleg met ProRail en NS onderzoeken we wel of een extra lift in de openbare ruimte in te passen is vanaf de P+R locatie. En ook voeren we overleg met ProRail of en hoe liftonderdelen in voorraad kunnen worden gehouden, zodat deze direct beschikbaar zijn voor reparatie in geval van uitval van een lift.

Door PBT is nog een optie van een hellingbaan onderzocht in de perrontunnel, waarmee een trap vanuit de Westentree naar het voorplein wordt vermeden, maar wel altijd een lift nodig blijft om op het straatniveau van de Tunnelweg uit te komen. Bespreking met ProRail leerde dat deze optie voor hen onacceptabel is, omdat dit tot slechtere doorzichten en lichtinval in de nieuwe Westentree leidt. Het ontwerp van de Westentree is al vastgesteld door het Ministerie van I&W en door het Ruimtelijk Kwaliteit Team van de gemeente Nijmegen, en onderdeel van de aanbesteding PHS Westentree die 2023 start.

Doorsnede hellingbaan in perrontunnel

<u>Reacties belangenverenigingen en omgeving</u>
Bespreking van het schetsontwerp openbare ruimte met diverse belangenverenigingen en bewoners heeft op verschillende momenten in het najaar van 2022 plaatsgevonden. Daarbij is aangegeven hoe de gemeente Nijmegen de hellingbaan via de Fresiastraat wil realiseren, zijn opties voor verbetering toegankelijkheid besproken en is toegelicht dat de gemeente en ProRail de opties voor een extra hellingbaan als onmogelijk/onwenselijk zien.

De belangenverenigingen hebben duidelijk gemaakt wat zij willen:
- Een lift is prima, maar deze moet wel groot genoeg zijn, en wat als deze stuk is?
- Mensen met een visuele handicap willen graag veilig kunnen lopen naar het station.

De volgende reacties op het schetsontwerp voor de openbare ruimte zijn door de belangenverenigingen en bewoners uit de omgeving meegegeven:
- Fietsersbond – zien graag extra optie om in de perrontunnel te komen als de lift stuk is.
- Oogvereniging – verbetering helling Fresiastraat door verminderen percentage stijging en toevoegen geleidingsband, hellingbaan langs de Tunnelweg blijft ook nodig.
- Zelfregiecentrum – voorstander voor extra lift naar plein.
- Hoormij – vragen vooral aandacht voor visuele begeleiding (licht).

- Bewoners – blij met groen, graag brede stoepen en voldoende rijbaan auto's, verlichting op voorplein / Tunnelweg, lift Westentree prima mits groot genoeg, lift in openbare ruimte twijfel want aandachtspunt beheer.

Deze reacties zijn besproken met ProRail en waar mogelijk (verbeterde hellingbaan Fresiastraat: lager stijgingspercentage en toevoeging geleiding) verwerkt in de laatste stand van het ontwerp voor de openbare ruimte dat komend jaar verder wordt uitgewerkt in voortdurende afstemming met de ontwerpers van de omliggende projecten. De belangenverenigingen en bewoners worden op de hoogte gesteld wat wel/niet kan worden gedaan met hun opmerkingen en waarom. Met ProRail is daarnaast afgesproken dat begin 2023 een overleg wordt georganiseerd tussen ProRail, de gemeente Nijmegen en de landelijke en lokale belangenverenigingen over de oplossingen voor de toegankelijkheid van stations met de casus Nijmegen als voorbeeld.

Ontwerp openbare ruimte stand van zaken november 2022

<u>Conclusie onderzoek hellingbaan</u>

- Voor toegankelijkheid voor gehandicapten is de oplossing voor de Westentree met een lift ter overbrugging van het hoogteverschil kwalitatief goed.
- De hellingbaan via de Fresiastaat, die al in het schetsontwerp openbare ruimte zat, is verbeterd naar aanleiding van de reacties van de belangenverenigingen.
- Een extra hellingbaan vanaf voorplein en/of langs de Tunnelweg of in de perrontunnel is onmogelijk en/of onwenselijk.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester